

РЕЧ АУТОРА

*Не бриниће се дакле за сутра,
јер сутра бринуће се за се.
Доста је сваком дану зла своја.
Матхеј, 6:34*

Тешко достижан идеал за савременог човека је да живи у садашњости, да живи сада и овде. А шта је садашњост? Само тачка сусрета будућности и прошлости? Прошлост се већ догодила, па је више нема. А нема ни будућности, јер ће се тек догодити. Чега, уствари, уопште има?

Урбани, неуротични човек данашњице живи у непостојећем. Он, заправо, велики део свога живота није присутан. Или је у прошлости, бавећи се нечим што се већ догодило и самим тим је за њега неизменљиво, или брине унапред, о будућности која ће тек доћи. Данашњи човек није у садашњости, не живи сада и овде. Као што рече Антони Де Мело - "живот је оно што нам се дешава док смо обузети другим плановима".

Када сам 1996. године одлучио да урадим фотографски запис о групи Рома мечкара, нисам ни слутио колико ће ме то променити, колико ћу од њих да научим. Раде, Зоран и Ринго Тодоровић, Зоран Пауновић и Мића Ледић са породицама живели су полуномадским начином живота. Они су по традицији били мечкари, преносећи овај занат са колена на колена. Приређивачи архаичне забаве, путовали су од априла до новембра приказујући представе, а онда би се враћали у Параћин да презиме. И тако целог живота.

Иако су се трудили да прате ритам вашара, раније и по Босни, Црној Гори, Македонији, а тада само по Србији, схватио сам да им је за њих путовање више циљ, а мање средство да се негде стигне. Као у оној анегдоти где разговарају бедуин и урбанизовани Арапин. И урбанизовани Арапин пита бедуина:

- Колико ти треба времена да одавде стигнеш са својим камилама до следећег града?

- Око седам дана - одговори бедуин.

- Мени аутомобилом треба пет само пет сати. Зар то није боље?

Бедуин се замисли.

- Можда, само ми реци за шта си употребио преостало време, оно које си уштедео путујући аутомобилом.

Једном док смо заједно путовали, питао сам Зорана Пауновића зашто све што зараде углавном одмах и потроше, зашто не оставе нешто за сутра.

- Ми ћемо и сутра имати медведе и зарадићемо. Сутра је нови дан, а данас је данас - одговор ми је.

Ти људи су у садашњости и у сталном кретању. Живе пуним интензитетом, без одлагања, без забринутости за сутра, без замарања ружном прошлосту. Сећају се углавном само лепих ствари.

Са њима сам се дружио и фотографисао три године, од 1996. до 1998. Од тих фотографија сам направио фото-монографију која тада није одштампана. Прва у низу околности које су то спречиле била је НАТО бомбардовање тадашње Југославије. Када сам 2010. године добио позив да те фотографије изложим у галерији Артгет Културног центра Београда, пожелео сам да видим шта је са мојим мечкарима после дванаест година, да направим нову причу.

За пут у Параћин и сусрет са њима ми је требало мало времена, морао сам да се припремим. Нисам знао шта ћу затећи после толико година. Када смо се последњи пут видели 1998. године, мобилни телефони су били реткост, тако да нисмо остали у контакту. Мене касније пут није наносио на ту страну. Нисам знао ни којим се послом сада баве. Само сам знао да је у међувремену мечкарење забрањено и да су медведи у резервати.

Зато сам прво обишао нека места на којима смо заједно били и забележио сам како сада изгледају. То је било веома узбудљиво. Временска дистанца неминовно таложиле емоционалне слојеве. Фотографија је згодан алат за фиксирање у времену који чини пролазност веома очигледном. Због тога је и наше суочавање са таквим документима понекад лепо јер служи као катализатор сећања, а понекад и непријатно јер нас подсећа на нашу овоземаљску временску ограниченост.

Отишао сам у Параћин и пронашао их. Осим Дице, сви су на броју. И има пуно нове деце. Када је 1999. погођена зграда Радио-телевизије Србије, не знам зашто, али они су били сигурни да сам погинуо. Оплакали су ме и попили за моју душу. Сада зарађују сакупљајући старо гвожђе. И даље се крећу и живе у садашњости. Много су се обрадовали што ме виде.

Миладин Чолаковић